

Liikenne- ja viestintäministeriö

Saaristoasiain neuvottelukunnan lausunto liittyen hallituksen esitykseen eduskunnalle luotsauslaiksi ja siihen liittyväksi laiksi

Saaristoasiain neuvottelukunta kiittää mahdollisuudesta lausua luotsauslakiin liittyen.

Luotsauslain kokonaisuudistuksen tavoitteena on merenkulun turvallisuuden varmistaminen Suomen vesialueilla. Ehdotetuilla muutoksilla parannettaisiin merenkulun turvallisuutta säätämällä nykyistä täsmällisemmin, johdonmukaisemmin ja tasapuolisemmin luotsinkäyttövelvollisuuden ja siitä vapautumisen perusteista.

Merenkulun turvallisuutta edistettäisiin myös edellyttämällä luotseilta nykyistä laadukkaammin todennettua osaamista. Sama koskisi varustamojen omaa miehistöä, jolle varustamolla olisi jatkossakin mahdollisuus hankkia luotsaukseen verrattavaa osaamista. Esityksen tavoitteena on, että viranomainen pystyisi nykyistä kattavammin ja läpinäkyvämmiin varmistamaan luotsien sekä luotsinkäyttövelvollisuudesta vapauttavan lupakirjan haltijoiden riittävän ammattitaidon merialueilla.

Merenkulun turvallisuuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää kaikissa olosuhteissa ja maailmantilanteissa. Esityksessä ehdotetaan säädetäväksi myös poikkeusoloihin ja muihin poikkeuksellisiin tilanteisiin varautumisesta nykyistä kattavammin.

Saaristoasiain neuvottelukunta pitää luotsauslain kokonaisuudistusta hyvänä ja tärkeänä asiana. Turvallinen merenkulku on tärkeä osa koko saariston turvallisuutta.

Neuvottelukunta kiinnittää lausunnossaan huomiota luotsien kielitaitovaatimukseen. Esityksen mukaan nykyiset linjaluotsinkirjat ja erivapaudet korvattaisiin väylä- ja aluekohtaisilla PEC-lupakirjoilla. PEC-lupakirjan hakijalta ei enää edellytettäisi suomen ja ruotsin kielten taitoa VTS-väylillä kuljettaessa. Saaristoasiain neuvottelukunnan näemyksen mukaan luotsien ja muiden luotsausta tekevien henkilöiden kielitaitovaatimuksena tulee jatkossakin olla suomi tai ruotsi. Paikannimet merikorteissa ovat suomeksi ja ruotsiksi. Paikannimien virheellinen tulkitseminen voi pahimmassa tapauksessa johtaa vaaratilanteisiin ottaen huomioon, että väylillä liikkuu paljon muitakin aluksia ja veneitä.

Lisäksi neuvottelukunta kiinnittää huomiota väylien riskikertoimeen ja siihen liittyviin mahdollisiin epäselvyyksiin. Esityksen mukaan VTS-väylillä luotsinkäyttövelvollisuuden raja voisi vaihdella riippuen väylä-, alus- ja lastikohtaisista ominaisuuksista, mutta luotsinkäyttövelvollisuuden rajan arvioidaan kuitenkin olevan lähtökohtaisesti 50 metriä korkeampi. Saaristoasiain neuvottelukunta pitää tärkeänä, että luotsinkäyttövelvollisuus määritellään selkeästi eikä siihen liity tulkinnanvaraisuutta.

Saaristoasiain neuvottelukunta on valtioneuvoston asettama lakisääteinen neuvottelukunta, jonka tehtävänä on edesauttaa saaristolain (494/81) tavoitteiden toteuttamista. Toiminta perustuu neuvottelukunnasta annettuun asetukseen (752/2019). Asetuksen

mukaan neuvottelukunnan tehtävänä on seurata saaristolain toteutumista sekä seurata jatkuvasti saariston oloja ja hankkia niitä koskevia, tarpeelliseksi katsottavia tietoja sekä siinä tarkoituksessa olla yhteistoiminnassa saaristokuntien ja muiden saaristoalueiden sekä niillä toimivien järjestöjen ja valtion viranomaisten kanssa. Saaristoasiain neuvottelukunta toimii aktiivisesti saaristoalueiden elinvoimaisuuden edistämiseksi.

Saaristoasiain neuvottelukunta

Puheenjohtaja, kansanedustaja Sandra Bergqvist

Pääsihteeri, johtava asiantuntija Elina Auri